

Bemærkninger til forslaget

Asylansøgningssystemet er i dag bygget op med to instanser. Første instans er Udlændingestyrelsen som administrativt organ. Anden instans er Flygtningenævnet, der er et domstolslignende organ. Flygtningenævnet er et administrativt nævn, men det følger visse regler og principper fra domstolene. Imidlertid er nævnet ikke en domstol og mangler de procedurer, som anses for væsentlige for retssikkerheden i forbindelse med en domstolsbehandling af en sag.

Flygtningenævnets afgørelser kan efter gældende regler ikke ankes til domstolene. Højesteret har vurderet, at udlændingelovens § 56, stk. 7, indebærer, at Flygtningenævnets afgørelser ikke kan indbringes for en domstol.

Det betyder, at asylsager afgøres i systemer, hvor man ikke har retssystemets normale ankemuligheder. Selv om man tillægger Flygtningenævnet domstolskarakter, er der ikke som normalt i retssystemet mulighed for at anke en nævnsafgørelse til en højere domstol. Det medfører, at retssikkerheden i forhold til de administrative afgørelser alene varetages af Flygtningenævnet, der selv er en del af det administrative system. Det er ikke i strid med grundloven, men det afviger fra det grundlæggende princip i grundlovens § 63, at forvaltningens afgørelser skal kunne prøves ved domstolene.

Det giver naturligvis anledning til sager, hvor man kan betvivle Flygtningenævnets praksis, og der har de sidste par år været flere eksempler på afgørelser, som klart er diskutabile. De efterlader et indtryk af et system med en tvivlsom retssikkerhed. En manglende retssikkerhed, som rammer mennesker, for hvem det kan dreje sig om liv eller død.

Beslutningsforslaget indeholder forbedringer af retssikkerheden gennem ændringer i reglerne for Flygtningenævnet og gennem oprettelse af en ankeinstans for flygtningenævnsafgørelser. Forslaget om en ankeinstans skal ses som det element, der repræsenterer den sidste mulighed i asylproceduren for at sikre retssikkerheden.

I det samlede asylforløb er der en række andre forhold, der kan bidrage væsentligt til en større retssik-

kerhed. En forbedring af retssikkerheden vil alt andet lige være med til at mindske behovet for anvendelse af ankeinstansen. Det er væsentligt, idet det for alle er en fordel med en kort sagsbehandlingstid. Derfor bør der også sættes ind med en øget retssikkerhed i de tidligere faser i et asylansøgningsforløb.

I det samlede forløb er der brug for, at man meget tidligt giver asylansøgere mulighed for at få advokatbistand. Det hænder f.eks. ofte, at en asylansøger ikke får fortalt alt det væsentlige på grund af forvirring eller manglende viden om, hvad der er væsentligt for bedømmelse af sagen. Dette og andet, som senere giver problemer i forløbet, ville en advokat kunne bidrage til at minimere. Der er ofte problemer med troværdigheden i tolkningen. Det kunne man afhjælpe ved at optage afhøringer med tolkning på bånd.

Beviser, principper for afgørelsen og magtbrynde

Bevis, troværdighed og tvivlsomme afgørelser

Asylsager kan være vanskelige at afgøre. De kan være præget af oplysninger, der hovedsageligt baserer sig på udsagn fra asylansøgerne. Det betyder bl.a., at asylansøgerens troværdighed får en stor betydning i mange sager, og at fakta og troværdighed ofte kommer til at stå over for hinanden.

Der er eksempler, der virker som fejlagtige afgørelser. For eksempel at Flygtningenævnet har vurderet en sag på grundlag af forkerte oplysninger fra kilder i det land, asylansøgeren kommer fra.

Der er flere eksempler på, at Flygtningenævnet har foretaget tvivlsomme vurderinger. Det har ramt de ca. 20 serbere fra Østslavonien. Her vurderede Flygtningenævnet, at de godt kunne vende tilbage, fordi de var omfattet af en amnestilov, uden hvilken de kunne risikere at blive anklaget for krigsforbrydelser, uanset at det var almindelige krigshandlinger, de havde udført. Stort set alle andre end Flygtningenævnet siger klart, at amnestiloven ikke fungerer. Flygtningenævnet fastholdt imidlertid, at man uden fare kunne vende tilbage, også selv om man ved, at en person, der er sendt tilbage, efterfølgende er blevet anklaget. Han står nu